

**Μτφρ. Στ. Μπαζάκου–Μαραγκουδάκη. 1996. Αρχαία Ελληνική Τραγωδία. Σοφοκλής. Αντιγόνη. Αθήνα: Dian Books.**

ΠΕΜΠΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Της Θήβας άρχοντες εσείς, κοινό πήραμε δρόμο  
οι δυο με μάτια του ενός· γιατί μια τέτοια στράτα  
μόνο με οδηγό μπορεί για τους τυφλούς να γίνει.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Μα, Τειρεσία γέροντα, τι νέο να συμβαίνει;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Εγώ πρέπει να σου τα πω, κι εσύ άκου το μάντη.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Ούτε και πριν ξεστράτισα απ' τη δική σου γνώμη.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Γι' αυτό και την τιμόνευες ορθά αυτήν την πόλη.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Πως ωφελήθηκα θα πω από την πείρα που 'χω.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Μάθε πως τώρα έφτασες στους ξυραφιού την κόψη.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Τι τρέχει; Και το στόμα σου μου προκαλεί τη φρίκη.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Θα μάθεις πια ακούγοντας της τέχνης τα σημάδια:  
Καθώς καθόμουν στον παλιό ορνιθοσκόπο θρόνο,  
που 'ναι για με κάθε πουλιού πάντοτε το λιμάνι,  
παράξενη ακούω κραυγή πουλιών, που με μανία  
άγρια κι ακατάληπτη έκρωζαν και σκληρίζαν,  
κι ένιωσα πως ξεσκίζονταν με φονικά νυχάρια,  
γιατί το φτεροκόπημα έδειχνε κάτι τέτοιο.  
Τρόμαξα και δοκίμασα τη μαντική μου τέχνη  
πάνω στη φλόγα των βωμών· μα απ' τα θύματά μου  
καμιά λάμψη δεν έβγαζε ο 'Ηφαιστος· το ξύγκι  
απ' τα μεριά ανάλιωνε και κάπνιζε στη στάχτη,  
εξακοντίζονταν ψηλά τα λίπη στον αέρα  
και οι χολές σκορπίζανε μετέωρες και χάμω  
έμεναν τα μεριά γυμνά πια χάνοντας το λίπος.  
Αυτό πληροφορήθηκα απ' το παιδί ετούτο,  
πως οι μαντείες έσβηναν χωρίς θεία σημάδια·  
είναι για μένα οδηγός αυτό, κι εγώ για άλλους.  
Αυτά η πόλη τα τραβάει απ' τα δικά σου φρένα·  
γιατί οι βωμοί κι οι ιερές εστίες των θεών μας  
γιόμισαν με σπαράγματα, από σκυλιά και όρνια,  
του τέκνου του Οιδίποδα, που έπεσε πανάθλια.  
Κι έτσι δε δέχονται οι θεοί θυσίες κι ικεσίες  
πια από μας και των μεριών τη φλόγα δεν τη θέλουν·  
ούτε και καλοσήμαδες φωνές τα όρνια βγάζουν,  
αφού το αίμα φάγανε ανθρώπου σκοτωμένου.

Αυτά, παιδί μου, σκέψου τα· γιατί για τους ανθρώπους  
όλους τα λάθη είναι κοινά, κανένας δεν ξεφεύγει·  
μα όταν σφάλμα γίνεται, αστόχαστος δεν είναι  
ούτε και άμυαλος αυτός που, αφού το έχει κάνει,  
βρίσκει τον τρόπο γιατρείας, δε μένει με το πείσμα.  
Σκληρό και βλάκα θεωρούν όλοι τον πεισματοάρη.  
Δείξε το σέβας στο νεκρό και μην κεντάς το πτώμα·  
και ποια παλικαριά νεκρό ξανά να τον σκοτώνεις;  
Για το καλό σου σκέφτομαι και για καλό μιλάω·  
καλό σου τον καλόγνωμο ν' ακούς, αν έχεις κέρδος.

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Όλοι με σημαδεύετε, γέροντα, σαν τοξότες  
που στόχο σημαδεύουνε· κι από τη μαντική σας  
δεν είμαι διόλου άπραγος, αφού απ' αυτή τη φάρα  
από καιρό φορτώθηκα, πουλήθηκαπραμάτεια.  
Κερδίζετε, πουλάτε πια το ήλεκτρο απ' τις Σάρδεις,  
αν θέλετε, και το ινδικό χρυσάφι· αλλά όμως  
εκείνον δε θα κρύψετε ποτέ μέσα σε τάφο,  
ούτε κι αν θέλουν οι αετοί του Δία να τον πάνε  
βορά στο θρόνο του Διός καταξেসκίζοντάς τον.  
Ούτε και πως θα φοβηθώ το μίσσμά του, ώστε  
ν' αφήσω να τον θάψουνε· γιατί καλά το ξέρω  
πως δεν μπορεί ο άνθρωπος θεούς να τους μιάνει.  
Ακόμα κι οι πιο πονηροί, γέροντα Τειρεσία,  
πέφτουνε πτώματα αισχρά, αν της ντροπής τα λόγια  
τα λέν με τρόπο όμορφο, για να κερδοσκοπήσουν.

#### ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Αλίμονο!  
Άραγε άνθρωπος κανείς το ξέρει, λογαριάζει...

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Να ξέρει ποιο; Τι εννοείς με τις κοινοτοπίες;

#### ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Πόσο μεγάλο απόχτημα είναι η σωφροσύνη;

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Όσο, θαρρώ, η αμυαλιά είναι μεγάλη βλάβη.

#### ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Κι όμως απ' την αρρώστια αυτή εσύ έχεις φλομώσει.

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Δε θέλω να αντιμιλώ σε μάντη βρίζοντάς τον.

#### ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Το κάνεις όμως βγάζοντας ψεύτικες τις μαντείες.

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Γιατί 'ναι φιλοχρήματη των μάντεων η φάρα.

#### ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Και θέλει κέρδη της ντροπής η φάρα των τυράννων.

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Το ξέρεις ότι όσα λες τα λες σε βασιλιάδες;

#### ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Το ξέρω· και σ' εμέ χρωστάς που έσωσες την πόλη.

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Μάντης σοφός είσαι εσύ, μα τ' άδικο σ' αρέσει.

#### ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Μη μ' εξωθείς να σου τα πω όσα στο νου φυλάω.

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Και δεν τα λες; Να μην τα πεις μονάχα για το κέρδος.

#### ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Τέτοια εντύπωση λοιπόν έχεις εσύ για μένα;

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Να ξέρεις πως τα φρένα μου εγώ δεν τα πουλάω.

#### ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Μάθε κι εσύ πολύ καλά ότι του ήλιου κύκλοι  
δε θα διαβούνε και πολλοί, καθώς γοργογυρίζουν,  
κι ένα από τα σπλάχνα σου μέσα σ' αυτούς θα δώσεις  
νεκρό στη θέση των νεκρών, σαν πληρωμή σου άξια,  
γιατί κρατάς μια ζωντανή κάτω απ' της γης το χώμα  
με την ψυχή που έριξες ανίερα σε τάφο,  
και κάποιον από τους νεκρούς κρατάς στον πάνω κόσμο  
ατίμητο κι ακτέριστον, ανόσιο πια πτώμα.  
Ούτε εσύ ούτε οι θεοί του πάνω κόσμου έχουν  
δικαίωμα σ' αυτά· κι εσύ παραβιάζεις τ' άγια.  
Για όλα αυτά οι τρομερές του Άδη οι Ερινύες  
και των θεών παραφυλάν με πάθος να σου δώσουν  
στερνή πληγή, για να πιαστείς σε συμφορές παρόμοιες.  
Και κοίτα αν τα λέω αυτά ακριβοπληρωμένος:  
Δε θα διαβεί χρόνος πολύς και θα ξεσπάσουν θρήνοι  
τότε ανδρών και γυναικών μέσα στο σπιτικό σου.  
Θα συνταράσσονται εχθρικά όλες μαζί οι πόλεις  
όσων τ' αγρίμια ή τα σκυλιά ή τα γοργόφτερα όρνια  
κάναν το χρέος της ταφής τρώγοντας τα ξεσκλίδια  
κι έφεραν την ανόσια οσμή μες στους βωμούς τους.  
Τέτοιες, γιατί με πόνεσες, σαΐτες σαν τοξότης  
σου 'ριξα μέσα στην καρδιά, αλάθευτες στ' αλήθεια,  
που τη φωτιά τους δεν μπορείς εσύ να την ξεφύγεις.  
Πάρε με πια στο σπίτι μου, παιδί μου, για να μάθει  
σ' άλλους, πιο νέους, την οργή αυτός να ξεθυμαίνει·  
να μάθει ακόμα η γλώσσα του νά 'ναι πιο μετρημένη  
κι η σκέψη του πιο φρόνιμη απ' τα μυαλά που έχει.

#### ΧΟΡΟΣ

Πριν φύγει ο μάντης, βασιλιά, είπε φριχτές μαντείες·  
κι εμείς το ξέρουμε καλά, αφού πια τα μαλλιά μας,  
που ήταν μαύρα κάποτε, κατάλευκα έχουν γίνει,  
ότι δεν είπε ψέματα ποτέ αυτός στην πόλη.

#### ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Κι εγώ το ξέρω· ταραχή μεγάλη έχει ο νους μου:  
Να κάνω πίσω, τρομερό· αν όμως επιμείνω,  
υπάρχει ο φόβος συμφορά να πλήξει την ψυχή μου.

ΧΟΡΟΣ

Σκέψη ορθή χρειάζεται, τέκνο του Μενοικέα.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Και πώς θα πρέπει να φερθώ; Πες μου, και θα σ' ακούσω.

ΧΟΡΟΣ

Πήγαινε στον υπόγειο τον τάφο και την κόρη  
βγάλε, και χτίσε στο νεκρό τον άταφο πια μνήμα.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Κι αυτό το θεωρείς σωστό και λες να υποκύψω;

ΧΟΡΟΣ

Το γρηγορότερο, άρχοντα· γιατί τους προλαβαίνουν  
τους άμυαλους βλάβες θεών γοργές και εκδικήτρες.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Αλίμονό μου! Δύσκολο, μα πνίγω την καρδιά μου  
και θα το κάνω· πόλεμο να στήσω με ανάγκη;

ΧΟΡΟΣ

Πήγαινε μόνος σου λοιπόν· μην τ' αναθέτεις σ' άλλους.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Πηγαίνω όπως βρίσκομαι. Δούλοι, γοργά τρεχάτε,  
όσοι εδώ κι όσοι αλλού, κι αξίνες με τα χέρια  
αρπάζοντας να ορμήσετε στο ύψωμα απάνω.  
Κι εγώ, αφού μου γύρισε έτσι ο νους, ο ίδιος,  
που μόνος μου την έδεσα, μόνος και θα τη λύσω.  
Φοβούμαι πως το πιο σωστό για τη ζωή σου είναι  
να έχεις σέβας στις αρχές τις καθιερωμένες.